

SÜRDÜRÜLEBİLİR AVUKATLIK

BÖLÜM I

BİR PLANIN VAR MI ?

Mustafa Köroğlu
Avukat, Ankara Barosu

*“Bir plan hazırlamıştık.
Takip edeceğimiz bir yol haritası.
Fakat çok geçmeden fark ettik ki,
bazı günler başka yollar izlememiz gerekiyor
ve bazı öyküler hiç beklenmedik yerlere gidiyordu.
Tamamen rastlantısal”*

Az okumuş, az düşünmüş. Sınırlı kelimelerle sınırsız bir hayatı algılaması, öğrenmesi ve yaşaması beklenmiş. Çok soru çözüp, ezberlenmiş bilgi ile hukuk fakültesini kazanmış. O hukuk fakültesinden muhakeme yeteneği, hukuki düşünce yapısı ve evrensel bir hukuk nosyonu elde etmeden mezun olmuş. İyi yazma ve iyi konuşma, yani kendini ifade etmenin önemini kavrayamamış. Üzerine yemin ettiği bir meslek adına sahip olunması gereken tavırdan bihaber, üsluptan uzak, aldığı ruhsatın avukat olmaya yeterli olduğunu düşünen meslektaşım; bu işte bir sürü yanlışlık yok mu? Bu şekilde daha ne kadar devam edebileceğiz?

Yapılması giderek daha da zorlaşan bir mesleği sürdürülebilir hale getirmek için bir planın var mı?

Sahip olduğun diploma seni bir iş sahibi, avukatlık ruhsatı ise bir meslek erbabı yapmıyor. Saygınlığın diplomalara, ruhsatlara, sertifikalara indirgenmesi kesinlikle hataydı. İşte sen böyle bir dönemde, en üst seviyede bir mesleki kararsızlık altında, vereceğin kararın hayatının en önemli kararı olacağını düşünüyorsun. Bir yol ayırımında olduğunu ve yeni bir yol seçmen gerektiğini sanıyorsun. Oysa, bir yolun var. O yolda yürüyorsun zaten. Meslek seçimi, bir yol seçimi değildir. Avukatlık,

hakimlik veya savcılık bir yol değil. Onlar, hikayenizin bir biçimidir. Siz zaten yaşarken bir yoldasınız. Ben size sadece, *“bu yolda yürürken planlarınız olsun”* diyorum. Gerçekleşsin ya da gerçekleşmesin.

Planlar yapmalısınız. Çünkü büyük bir işsizlik ile karşı karşıyasınız. Hatta staj yapacak büro dahi bulamıyorsunuz. Etkin staj uygulamaları yapılamayan, mesleki eğitimde kalitenin giderek azaldığı bir dönemde; kameralar arkasından sunulan eğitimlere değil; çalışmaya, işe, aşı, konuşmaya, anlatmaya, varlığını hissetmeye, en çok da umuda ihtiyacınız var.

Hayatta kalmak ve yaşamaya devam edebilmek bir maharete döndü. Farkındayım bunun ve bu yüzden derdim sadece anlatmak değil. Yapmanızı ve uygulamanızı istiyorum. Sadece sözlerle ve açıklamalarla değil, eylemlerle de bir iyilik sarmalı oluşturmalıyız. Geriye sadece yaptıklarımız kalacak. Bireyleri içinde yaşadığı toplumdan ayrı olarak anlamak mümkün değil diyen M.Sandel çok haklı: *“Değerlerimizi yeniden inşa etmeliyiz”,* zira *“...toplumsal değerler sisteminde de köklü değişime ihtiyaç vardır. Ve biz değerlerimizi dayanışma, vatandaşlık ruhu ve karşılıklı saygı üzerine inşa edersek herkes için ‘kamu yararı’ oluşturabiliriz”².*

Dünyamızın daha yaşanabilir hale getirilmesi, gelecek nesillere daha iyi bir dünya bırakmak amacıyla bilgiler üretip, bu bilgileri meslek pratiğine dönüştürmeliyiz. Birbirimizi tutmak ve içimizden birilerinin daha kayıp gitmemesi için yapabileceğimiz şeyler var. En başta bizi motive edecek bir plana ihtiyacımız var. Benim sürdürülebilir olmakla kastettiğim, aslında bir hevestir. Daim olan bir heves. O hevesi daim kılacak şey ise elbette, değerlere dayalı planlarımızdır.

Toplumsal bir kalkınma için herkesin üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi ve birey olarak iyi olması önemlidir. Aynı zamanda, herkesin kendi yetkileri ölçüsünde sorunların çözümünde yer alması, söz sahibi olması da gereklidir. Taşın altına elini koymak, yaşayan herkes için asli bir sorumluluk. Bu sorumluluktan kaçmadan sürdürülebilir olmanın hepimiz için bir öncelik olduğunun farkında olmalıyız. Bu yüzden hayatı, geleceği ve mesleklerin dönüşümünü doğru okumalıyız! Dünyada olup biteni çok iyi anlamalı, dönüşmekte olan meslek ve hayatlara dair gelecek planlarımızı da yeniden ve mutlaka “**değerler**” üzerine yapmalıyız.

Hangi “**değerler**” üzerine dediğinizi duyar gibiyim.

Mustafa Kemal Atatürk’ün 29 Ekim 1923’te Fransız muharriri Maurice Pernot’ya verdiği demeçte “*Memleketler muhtelifdir fakat medeniyetler birdir ve bir milletin terakkisi için bu yegâne medeniyete iştirak etmesi lazımdır.*” sözleriyle ifade ettiği “*yegâne medeniyet*” acaba nedir? Büyük Önder neyi kastetmektedir?

Bu sorular bana hep durmam gereken yer, sahip olmam gereken tavır ve mesleğimde başarılı olmak adına kaybetmemem gereken değerleri hatırlatır. Çok iyi biliyoruz ki Mustafa Kemal’in her zaman bir amacı ve o amaca ulaşmak için planları vardı. Askerken savaş meydanlarında, kurucu bir devlet adamı olarak ülkemizin geleceğini şekillendirirken, o planlar sayesinde başarı elde etti. Özellikle bir devlet adamı olarak, hayata geçirmek istediği planlarının ortak ve vazgeçilmez noktası, işaret ettiği “*yegâne medeniyet*” tir. Senin de bir umuda ve plana ihtiyacın var.

Bu sorular bana hep durmam gereken yer, sahip olmam gereken tavır ve mesleğimde başarılı olmak adına kaybetmemem gereken değerleri hatırlatır. Çok iyi biliyoruz ki Mustafa Kemal’in her zaman bir amacı ve o amaca ulaşmak için planları vardı. Askerken savaş meydanlarında, kurucu bir devlet adamı olarak ülkemizin geleceğini şekillendirirken, o planlar sayesinde başarı elde etti. Özellikle bir devlet adamı olarak, hayata geçirmek istediği planlarının ortak ve vazgeçilmez noktası, işaret ettiği “yegâne medeniyet” tir. Senin de bir umuda ve plana ihtiyacın var.

Sana umudu ben verebilirim ama planı kendin yapmalısın. Avukatlık mesleğinin ve avukatların geleceğine dair tüm planların aklın ve bilimin yolunda, medeniyetin bir parçası olmak adına yapılması gerektiğini unutmadan.

“Medeniyet ve kültür.” Benim yaşamımı üzerine inşa etmeye çalıştığım, iki büyük değeri ifade etmektedir. Yaşamıma dahil olan her şey; mesleğim, ailem, dostlarım ve arkadaşlarım, ilişkilerim, kitaplarım, mektuplarım, insanlarla ilişki kurma biçimim, dinlediğim müzik ve hayatı algılama şeklim, hayatın bana çarparak gösterdikleri, yani farkındalığım bu kavramların ışığında bir yol çizdi kendine. “*Su akıp yatağını bulmadı*” yani. Suyun akması gereken yatağı önce ben belirledim. Önce bir hayale, sonra o hayale dair bir plana sahip olmam gerektiğinin bilinci ile yaptım bunu.

Evet, benim mesleğime ve onu nasıl, ne şekilde yapmak istediğime dair en baştan itibaren bir planım vardı. Şansım o ki, o plana bağlı kalarak devam etmemi sağlayan ve motivasyonum olan bir hayalim de vardı. Ülkemizdeki siyasal dönüşüm ve hukuk alanında yaşananlar bir yana takip etmesi dahi zor bir ülke gündemi ile yaşarken, avukatlığı benim için sürdürülebilir kılan, işte bunlardı.

Neyi, nasıl yapmam gerektiğini sürekli olarak düşündüren ve bana hatırlatan o şeyler:

bir plana ve hayale sahip olmaktı. Barolar nezdinde yaptığım eğitimlere bakıldığında, anlatmaya çalıştığım da buydu. Mesleğe yeni başlayacak bir stajyer avukatın ya da başlayan bir meslektaşın bir büyük planı ve o plana dair birçok küçük planı da olmalıdır.

Büyük plan, bir avukatın mesleğini hangi amaçlarla ve ne şekilde yapacağına, avukat olmakla ne yapmak istediğine dairdir. Küçük plan ise, benim genellikle mesleki eğitimlerde “*metod*” başlığı altında anlatmaya çalıştığım, her bir avukatın özellikle kendi meslek yaşamlarının başında oluşturması gereken ayrıntılardır.

“ Benim büyük planım; üzerime giydiğim avukatlık cübbesi dahil hiçbir cübbeye teslim etmeyeceğim ruhumu, medeniyeti izleyerek sürekli dönüştürmek ve içinde yer aldığım bir meslek ve baro kültürü yaratmaktı. ”

Bu yazıyı okuyan bazı genç meslektaşlarım özellikle büro açmak isteklerinden bahsettiklerinde onlara “*Peki planın nedir? Bir plan yaptın mı? Yazılı bir plan. Bir deftere şöyle 3 ve 6 aylık, 1 ve 5 yıllık planını yazdın mı? Büronu nerede açacaksın? Odan hangi renk olacak? Kırtasiye malzemelerini nereden alacaksın? Toplantı masası kullanacak mısın?*” diye sorduğumu hatırlayacaklardır. Bir defter alın ve o deftere tek tek yapılacakları ve planlarınızı yazın. Yapılanların üzerini çizerek devam edin. Yapılması gecikenleri gözden geçirin ve revize edin.

Benim büyük planım; üzerime giydiğim avukatlık cübbesi dahil hiçbir cübbeye teslim etmeyeceğim ruhumu, medeniyeti izleyerek sürekli dönüştürmek ve içinde yer aldığım bir meslek ve baro kültürü yaratmaktı. Medeniyet, yani “*bir toplumun, maddi ve manevi varlıklarının, fikir, sanat çalışmalarıyla ilgili niteliklerinin tümü*”³ olarak ifade edilen şey, bakmam gereken yönü ve yazmak istediğim meslek hikayemin içeriğini belirledi. Zaman zaman o hikâyeye benim de şaşırmaktan geri kalmadığım tesadüfler eklendi (Öyle ki “**Bir Meslek Hikayesine Gizlenmiş Tesadüfler (Baro Kültürü)**” başlığı altında yazmayı düşündüğüm o kitabın bölümleri, yazılı olarak zihnimde durmaktadır. Belki bu yazının ana başlığı altında, sürmesini istediğim süreçte sizlere de anlatırım).

Tekniğin, dünyayı ve medeniyeti zorladığı dönüşümü anlamamız lazım. Bugün bir e-imza, bir dizüstü bilgisayar ve cep telefonu ile dünyanın her yerinde avukatlık yapabilmekten bahsediyoruz. “Yapay Zeka”nın olası uyumsuzluklarda, mahkemelerin vereceği kararları yüksek bir isabet oranı ile tahmin ettiğine dair çalışmaları okuyoruz. Bir de üstüne halen devam etmekte olan Covid-19 salgın süreci sonrası, çalışma yaşamında köklü değişimler yaşadığımızı düşününce bir plana sahip olmanın önemi daha da artıyor.

Bu planı da medeniyetten bahsederken, “zihniyet değişimine, dünyanın vaziyetini anlamaya” vurgu yapan büyük önderin “Artık duramayız. Mutlaka ileri gideceğiz; çünkü mecburuz. Millet açıkça bilmelidir, medeniyet öyle kuvvetli bir ateştir ki, ona kayıtsız olanları yakar, mahveder. İçinde bulunduğumuz medeniyet ailesinde lâyük olduğumuz yeri bulacak ve onu koruyacak ve yükselteceğiz. Refah, mutluluk ve insanlık bundadır.” şeklinde ifade ettiği zihniyetle yapmalıyız.

Bu yüzden, bizlerin, kendi planlarımız dışında mesleki bir vizyon oluşturmak için başka bir büyük plana daha ihtiyacımız var. Bu planı öncelikle, meslek örgütlerimiz olan barolar ve Türkiye Barolar Birliği oluşturmalıdır. Avukatlık mesleğinin sürekli ilerleyen bir dünyada nerede olması gerektiğinin planı yapılmalıdır. Niyetleri var mı? Belki. Ama bunu yapabilecek potansiyelleri yok ve kısır bir siyaset döngüsünde savrulurken ne yapacaklarını gerçekten bilmediklerini düşünüyorum. Bu yüzden sorunlara çare bulamıyor ve sürekli savruluyorlar.

Çünkü ne yapmaları gerektiğine dair bile bir planları yok.

O planları hep beraber yapabiliriz. Sürdürülebilirliğin, meslektaş düzeyinde kurulacak döngüsel bir paylaşım ve dayanışma kültürü ile mümkün olacağına inanıyorum. Çünkü sürdürülebilirliğin ilk şartı, insan odaklı çalışmaktır. İnsanları mutlu etmenin yollarını biliyorsanız, onları kazanırsınız. Onları kazanmak demek; güven duymalarını ve saygı göstermelerini de sağlamak demektir. Bu yüzden performans/ hedef/ödül gibi sistemler kurarak başarı, hele ki sürdürülebilir bir başarı elde etmenin mümkün olmadığına farkına varmalıyız.

Bütün meslek klişelerini yıkıp, büyük ve yeni planlar yapmalıyız.

“Şimdi tek isteği bundan sonra ne yapacağını biliyor olmalı.”

*Güngezini, Fabio Moon&Gabriel Ba, Çizgi Düşler Yayınları,3.Baskı,İstanbul-Şubat 2018,s 251

*Michael SANDEL(Amerikalı Filozof), Değerlerimizi Yeniden İnşa Etmeliyiz başlıklı röportaj, Birgün Pazar, 27.12.2020, S.13

*TDK-Medeniyet(Uygarlık) <https://sozluk.gov.tr/>

*Atatürk'ün Şapka Devriminde Kastamonu ve İnebolu Seyahatleri 1925, Mustafa Selim İmece, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1959, s.18

*Güngezini, Fabio Moon & Gabriel Ba, Çizgi Düşler Yayınları,3.Baskı,İstanbul-Şubat 2018,